

DOVŽANNOVA SOTEŠKA

DOVŽANOVA SOTESKA

Dovžanova soteska v bližini Tržiča je svetovno pomembno najdišče iz permske dobe zemeljske zgodovine. Poleg okamnin so v strugi Tržiške Bistrice zanimivi zaobljeni balvani iz kremenovih usedlin; posebnost so tudi cestni predor in pet izrazitih piramidastih apnenčastih stolpov, med katerimi je najslikovitejši Kušpergarjev turn. Dovžanova soteska je zavarovana kot naravni spomenik.

Tektonske sile in tok Tržiške Bistrice so v daljni preteklosti razgalili pestro kamninsko sestavo, ki odseva tudi v raznoliki rastlinski sestavi.

Tržiška Bistrica, slikovita gorska reka, prav v soteski pokaže vso svojo moč, ko se v skakalcih, slapičih in brzicah prebija preko zaobljenih skal pisanega kremenovega konglomerata.

Soteska je ena osrednjih točk Slovenske geološke transverzale. Zamisel o tej poti, ki povezuje geološke pomembne točke in območja Slovenije, se je porodila že leta 1903 na geološkem kongresu na Dunaju, izpeljali pa so jo šele leta 1983 na pobudo dr. Stanka Buserja. Deset let kasneje so v Dovžanovi soteski postavili geološki steber s primeri kamnin tega območja.

Dovžanova soteska leži v Karavankah. Karavanke na prvi pogled sploh niso tako zanimive, a ko zveš, da se prav tu nahaja najbogatejše nahajališče kamnin iz Permija na svetu človeka Karavanke bolj zanimajo.

V Dovžanovi soteski najdemo razne vrste kamnin in fosilov. Tako naprimer v ploščicah apnenca lahko pod mikroskopom odkriješ apnenčeve alge. V apnencu je tudi mogoče najti preseke in tudi cele lupine ramenonožcev. V Dovžanovi soteski lahko najdeš tudi kose in bloke temnosivega zgornjekarbonskega skrilavca in kremenovega peščenjaka, ki se menjavata med seboj. Na površini peščenjaka opazimo številne lesketajoče se luske sljude. V glinastem skrilavcu pa odkrijemo razne ostanke rastlin, ki so popolnoma poogleneli. Opazimo lahko tudi strme skale spodnjepermskega kremenovega konglomerata.

Točka 13. je Dovžanovi soteski prinesla geološko slavo. V nekdanjem kamnolomu apnenca so namreč že v prjšnem stoletju odkrili številne kamnine med katerimi so najbolj pogosti ramenokožci.

Na prvem ovinku za geološkim stebro je bila leta 1937 prvič na svetu odkrita v črnem apnencu znamenita luknjičarka Schargerina carniolica. Njena hišica je dolga le okoli 9,5 milimetra in široka približno 8 milimetrov. Živela pa je pred približno 280 milijoni let, ko je v toplem morju nastajal apnenec. V apnencu so našli tudi korale.

Tržiška Bistrica je še v prejšnjem stoletju krojila dostop domačinom, saj je nemalokrat odnesla viseči Hudičev most in zalila predor, ki je še viden na njenem desnem bregu. Sedanje prevozno pot skozi predor je ob koncu prejšnjega stoletja zgradil baron Julij Born, ki je bival v Jelendolu.

Dovžanova soteska seveda ne navdušuje samo geologov, ampak očara tudi ljubitelje neokrnjene narave. Mnoge obiskovalce presenečajo pogledi na značilne skalnate piramide, v ostenju kjer so si domači alpinisti uredili plezalni vrtec. Ribiči in kajakaši iščejo v deroči reki vsak svoje užitke. Bolj tehnično navdahjeni ljudje pa dajejo prednost najožjemu delu soteske, skozi katerega so na prlomu v sedanje stoletje speljali cestni predor.

LITERATURA:

PROSPEKT,

SEMINARSKA NALOGA

**PIONIR,
VODNIK PO SLOVENIJI.**